

**ГРАД
КРАЉЕВО**

**ЛОКАЛНИ
ОМБУДСМАН
ГРАДА КРАЉЕВА**
ТРГ ЈОВАНА САРИЋА БР. 1,
36000 КРАЉЕВО
Телефон: (036) 306 – 108

Бр. 15 - 589/23

Датум 19. јануар 2024. године

Email: ombudsman@kraljevo.rs,
zamenik_ombudsmana@kraljevo.rs

На основу члана 97. став 1. Закона о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. закон и 47/2018), члана 120. став 2. Статута града Краљева ("Сл. лист града Краљева", бр. 6/2019 - пречишћен текст) и члана 16. став 1. Одлуке о локалном омбудсману града Краљева („Сл. лист града Краљева“ бр. 13/19, у даљем тексту: Одлука), на основу утврђеног права Локалног омбудсмана града Краљева (у даљем тексту – Омбудсман) да, поред покретања и вођења поступака контроле, овај орган пружањем добрих услуга, посредовањем и давањем савета и мишљења о питањима из своје надлежности делује превентивно, у циљу унапређења рада органа управе и унапређења заштите људских слобода и права, Омбудсман даје

М И Ш Љ Е Њ Е

Институција омбудсмана подржава напоре органа града Краљева, да обезбеди грађанима да лакше остваре своја права, како би органи града Краљева очували принцип добре управе. Ипак, приликом нормирања појединих радњи, као при спровођењу поступака, као што је набавка и постављање система безбедности Града Краљева и евиденција саобраћајних прекршаја (у даљем тексту: Видео надзор), потребно је да се органи и организација града Краљева руководе основним начелом законитости и предвидивости.

Институција омбудсмана овом приликом указује, да су органи града Краљева дужни да при спровођењу поступка набавке и постављања видео надзора испоштују хијерархију домаћих и међународних општих правних аката, сходно одредбама члана 194. и 195. Устава Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006 и 115/2021, у даљем тексту: Устав), јер радње органа и организација где је оснивач Град Краљево (у даљем тексту: Град), не смеју бити усмерене на кршењу основних слобода, већ на заштити права грађана на територији Града. Наиме, поступак набавке и постављања видео надзора територији Града је неуставан и незаконит, јер „израда система безбедности Града Краљева и евиденција саобраћајних прекршаја“ никако не може бити у надлежности Града, као локалне самоуправе, сходно одредби члана 20. Закон о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. закон, 47/2018 и 111/2021 - др. Закон, у даљем тексту: Закон). Такође, видео надзором се крши право на приватност, свих грађана Града, и осталих грађана Републике Србије, који се затекну територији Града по било ком основу, сходно одредби члана 12. Универзалне декларације о људским правима, одредби члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, и члана 17. Међународног пакта о грађанским правима, јер **НИКО НЕ МОЖЕ БИТИ ПРЕДМЕТ САМОВОЉНИХ ИЛИ НЕЗАКОНИТИХ МЕШАЊА У ЊЕГОВ ПРИВАТНИ ЖИВОТ, А ЈАВНЕ ВЛАСТИ СЕ НЕ СМЕЈУ МЕШАТИ У ВРШЕЊЕ ОВОГ ПРАВА СЕМ АКО ТО НИЈЕ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ**. Поред права на приватност, грађанима се крши и право на заштиту података личности, сходно одредби члана 42. Устава, и Закона о заштити података личности ("Сл. гласник РС", бр. 87/2018, у даљем тексту: ЗЗПОЛ).

С тим у вези, институција омбудсмана у овом мишљењу указује на незаконит поступак набавке и постављања видео надзора на територији Града, из следећих разлога:

1. набавка видео надзора је супротна одредби члана 27. став 12, а у вези са ставом 3. и члана 63. Закона о јавној својини ("Сл. гласник РС", бр. 72/2011, 88/2013, 105/2014, 104/2016 - други закон, 108/2016, 113/2017, 95/2018 и 153/2020, у даљем тексту: ЗОЈС), одредби члана 245. став 8, а у вези са ставом 5. тачка 4) Закона о полицији ("Сл. гласник РС", бр. 6/2016, 24/2018 и 87/2018, у даљем тексту: ЗОП), јер ВИДЕО НАДЗОР СПАДА У ПОКРЕТНА СРЕДСТВА ЗА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, чији начин набавке, без јавне набавке прописује ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, ТАКО ДА СУ СВИ ЗАКЉУЧЕНИ УГОВОРИ ОД СТРАНЕ ГРАДА, У ВЕЗИ НАБАВКЕ ВИДЕО НАДЗОРА, СУ НИШТАВНИ. Такође, са друге стране, да и постоји „законски основ“, набавка није предвиђена ни у Стратегији безбедности саобраћаја на путевима града Краљева за период од 2022. до 2028. године, са Акционим планом безбедности саобраћаја града Краљева за период од 2022. до 2028. године број 011 – 313/2022 – I од 03. октобра 2022. године.

2. (Напомена: ово би се односило, само уколико би Град имао законски основ за набавку видео надзора) постављање видео надзора је супротно са одредбама члана 2. и 286. став 2, а у вези са ставом 1. Закон о безбедности саобраћаја на путевима ("Сл. гласник РС", бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 - Одлука УС, 55/2014, 96/2015 – др. закон, 9/2016 - Одлука УС, 24/2018, 41/2018, 41/2018 – др. закон, 87/2018, 23/2019, 128/2020 – др. закон и 76/2023, у даљем тексту: ЗОБСП), јер КОНТРОЛУ И НЕПОСРЕДНО РЕГУЛИСАЊЕ САОБРАЋАЈА НА ПУТЕВИМА ВРШИ МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА - УПРАВА САОБРАЋАЈНЕ ПОЛИЦИЈЕ И ПОДРУЧНЕ ПОЛИЦИЈСКЕ УПРАВЕ, ТАКОЂЕ, У ПОСТУПАК НИСУ УКЉУЧЕНА НАДЛЕЖНА МИНИСТАРСТВА РС, ТАЧНИЈЕ МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ РС, КАКО БИ ДОБИЛО САГЛАСНОСТ ОД МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РС, НА КОЈИ НАЧИН БИ ОВЛАСТИЛО ГРАД, тачније ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА СНИМАЊЕ САОБРАЋАЈА У СВРХУ ДОКУМЕНТОВАЊА САОБРАЋАЈНИХ ПРЕКРШАЈА, одредбама чланова 17, 54. и 55. ЗЗПОЛ, јер није одрађена ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЗАШТИТУ ПОДАТАКА ЛИЧНОСТИ, нити је ЗАТРАЖЕНО МИШЉЕЊЕ ОД СТРАНЕ ПОВЕРЕНИКА ЗА ИНФОРМАЦИЈЕ ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА И ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ и одредбама члана 2. Правилника о начину снимања на јавном месту и начину саопштавања намере о том снимању ("Сл. гласник РС", бр. 111/2020, у даљем тексту: Правилник), јер само ПОЛИЦИЈА ВРШИ НАДЗОР И СНИМАЊЕ ЈАВНОГ МЕСТА КОРИШЋЕЊЕМ ОПРЕМЕ ЗА ВИДЕО АКУСТИЧКО СНИМАЊЕ И ФОТОГРАФИСАЊЕ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ.

Сходно одредби члана 16. став 1. Законика о кривичном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014, 35/2019, 27/2021 - одлука УС и 62/2021 - одлука УС, у даљем тексту: ЗКП), а у вези са одредбом члана 99. Закон о прекршајима ("Сл. гласник РС", бр. 65/2013, 13/2016, 98/2016 - одлука УС, 91/2019, 91/2019 - др. закон и 112/2022 - одлука УС, у даљем тексту: ЗОП) видео снимци, фотографије и остали подаци личности прибављени преко предметног видео надзора, НЕ МОГУ СЕ КОРИСТИТИ КАО ДОКАЗ У ПРЕКРШАЈНОМ И КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ, НИТИ СЕ СУДСКЕ ОДЛУКЕ МОГУ ЗАСНИВАТИ СА ЊИМА, јер су према начину прибављања у супротности са Уставом, овим закоником, другим законом или општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима.

Имајући у виду напред наведено, Омбудсман указује да поступак постављања видео надзора које органи и организације Града спроводе, треба да буде у складу са Уставном хијерархијом домаћих и међународних општих правних аката, тачније у складу међународним конвенцијама, јер незаконитим постављањем видео надзора, Град крши основне слободе и права грађана, тачније права на приватност и обраду података личности. Из наведених разлога Омбудсман даје мишљење, **ДА ЈЕ ПОТРЕБНО ШТО ХИТНИЈЕ ОБУСТАВИТИ ПОСТУПАК ПОСТАВЉАЊА ВИДЕО НАДЗОРА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА, ДО ДОНОШЕЊА ЗАКОНА КОЈИМ ЋЕ СЕ УРЕЂИВАТИ СИСТЕМ ПАМЕТНОГ НАДЗОРА, У СКЛАДУ СА БУДУЋИМ АКТОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ О ПРИМЕНИ ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ – САЈБЕР НАДЗОРА, КАКО НЕБИ НАСТАЛА ШТЕТА ПО ГРАЂАНЕ И ГРАД ШИРИХ РАЗМЕРА.**

Р а з л о з и

Актом 15 – 589/23 од 26. децембра 2023. године, од стране Омбудсмана је покренут поступак услови о покретању поступка контроле правилности рада Јавног предузећа за уређивање грађевинског земљишта “Краљево” (које је задужено за јавну набавку и за поступак постављања видео надзора, у даљем тексту: Јавно предузеће), у вези постављања видео надзора на територији града Краљево.Г

Дана 12. јануара 2024. године, Јавно предузеће је Актом број 76/24 од 12. јануара 2024. године, доставило одговор да оно послује и ради по Програму за уређивање грађевинског земљишта које сваке године доноси Скупштина града Краљево, и постављање надзорних камера на територији града Краљево је **капитална инвестиција** предвиђена поменутиим Програмом. **Јавно предузеће није доставило одговор, да ли су спроведене законске процедуре за постављање видео надзора, нити је доставило тражену документацију у вези спровођења видео надзора.** Наведеном радњом, тј. нечињењем несумњиво се може утврдити, да од стране Града није извршена **процена утицаја на заштиту података личности, нити је затражено мишљење од стране Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности пре коришћења система видео надзора, иако је то законска обавеза.**

Одредбом члана 3. **Уредбе о капиталним пројектима** ("Сл. гласник РС", бр. 79/2023), је прописано да су **капитални пројекти** пројекти изградње и капиталног одржавања зграда и грађевинских објеката инфраструктуре од интереса за Републику Србију, аутономну покрајину, односно јединице локалне самоуправе, укључујући услуге пројектног планирања које су саставни део пројекта, обезбеђивање земљишта за изградњу, као и пројекти који подразумевају улагања у опрему, машине и другу нефинансијску имовину, чији је век трајања, односно коришћења дужи од једне године, а у функцији су јавног интереса.

Одредбом члана 4. став 7. исте Уредбе је прописано да је **локални капитални пројекат** капитални пројекат који се финансира или суфинансира из буџета јединице локалне самоуправе и чији **процењени трошкови износе преко 2,000,000.00 евра у динарској противвредности.**

Одредбом члана 29. став 6. а у вези са чланом 5. исте Уредбе, је прописано да за град као јединицу локалне самоуправе, **Локалну комисију** из става 5. овог члана чине **председник скупштине града, градоначелник и начелник градске управе**, односно начелник градске управе надлежан за послове финансија, у случају када је градска управа организована у више управа.

На основу наведеног несумњиво се може утврдити да је одговор Јавног предузеће законски неутемељен, и да је сама процедура постављања видео надзора незаконита.

Увидом у Програм за уређивање грађевинског земљишта за 2023. годину број 011 – 404/2022 – I од 24. децембра 2022. године, и његову измену и допуну број 011 – 252/2023 – I од 15. јуна 2023. године (у даљем тексту: Програм), на позицији врста расхода: машине и опрема (512000), израда система безбедности града и евиденција саобраћајних прекршаја, Програм за 2023. износ од **20,000,000.00 динара**. Такође увидом у Програм, несумњиво се може утврдити да **његова садржина није одрађена у складу са Правилником о садржају, поступку и начину усвајања програма развоја земљишта ("Сл. гласник РС", бр. 27/2015).**

Увидом у јавну набавку Референтни број 404 – 37/23 – 7, може се утврдити да је, Наручилац: Јавно предузеће, Назив набавке: **Израда система за безбедност града и евиденција саобраћајних прекршаја**, Врста предмета: **Добра, Процењена вредност: 100,000,000.00 динара без ПДВ – а**, и да је изабран понуђач: „Maschina security“ ДОО Београд, са седиштем у ул. Вадимира Поповића бр. 6, МБ: 17459554, ПИБ: 102704261.

Увидом у јавну набавку Референтни број 404 – 61/23 – ВИИ, може се утврдити да је, Наручилац: Градска управа града Краљево, Назив набавке: **Набавка радова у циљу реализације пројекта „Систем за анализу тока саобраћаја и систем евиденције попуњености паркинг места са снимањем паркиралишта за инвалиде” на територији града Краљево**, Врста предмета: **Радови, Процењена вредност: 20,833,333.33 динара без ПДВ – а**, и да је изабран понуђач: „Maschina security“ ДОО Београд, са седиштем у ул. Вадимира Поповића бр. 6, МБ: 17459554, ПИБ: 102704261.

Увидом у јавну набавку Референтни број 404 – 83/23 – ВИИ, може се утврдити да је, Наручилац: Градска управа града Краљева, Назив набавке: **Набавка добара опреме, за потребе јединице саобраћајне полиције и других органа надлежних за послове безбедности саобраћаја**, Врста предмета: **Добра**, **Процењена вредност: 2,916,666.67 динара без ПДВ – а**, Статус поступка: Отворене понуде / пријаве.

Одредбом члана 27. став 3. ЗОЈС, је прописано да о **прибављању и отуђењу покретних ствари за посебне намене**, укључујући и превозна средства и опрему веће вредности које користи министарство надлежно за послове одбране и Војска Србије и које за потребе послова безбедности користе министарство надлежно за унутрашње послове и службе безбедности, **ОДЛУЧУЈЕ РУКОВОДИЛАЦ ТОГ ОРГАНА**.

Ставом 12. истог члана, је прописано да је **НИШТАВ АКТ О ПРИБАВЉАЊУ И РАСПОЛАГАЊУ СТВАРИМА У ЈАВНОЈ СВОЈИНИ КОЈИ ЈЕ ДОНЕО НЕНАДЛЕЖНИ ОРГАН**, као и **УГОВОР ЗАКЉУЧЕН НА ОСНОВУ ТАКВОГ АКТА**.

Такође, одредбом члана 63. истог закона, је прописано да су **покретне ствари за посебне намене**, у смислу овог закона: наоружање, војна и техничка опрема, превозна средства и друге покретне ствари за **војне потребе које користи министарство надлежно за послове одбране и Војска Србије и које за потребе послова безбедности користе министарство надлежно за унутрашње послове и службе безбедности**. Шта се сматра покретним стварима за посебне намене из става 1. овог члана ближе се уређује **посебним законом**.

Чланом 245. са ставом 5. тачка 4) ЗОП, је прописано да су **покретне ствари за посебне намене**, које користе службе Министарства чија **надлежност, организација и поступање има безбедносни или поверљиви карактер** јесу: друга средства (за експлозивну заштиту; средства везе и телекомуникација - радио-опрема, опрема крипто-заштите, скремблери, релејна опрема, анализатори спектра, транспортна мрежа, **ОПРЕМА ЕЛЕКТРОНСКОГ И ВИДЕО НАДЗОРА ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ НАДЗОРА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА; СРЕДСТВА ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА – ХАРДВЕР И СОФТВЕР ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ОПЕРАТИВНИ СИСТЕМИ ЗАШТИТЕ**; средства криминалистичке технике - детектори, рендген уређаји, балистичке плоче, посебни материјали криминалистичке технике и друга посебна опрема; системи, уређаји и инструменти за површинско, подводно и ваздушно осматрање и јављање, за оријентацију и навигацију, радар, инфрацрвени уређаји, ласерски мерачи, нишанске справе; основно стадо - службени пси, службени коњи и сл.; средства специјалне личне заштитне опреме - заштитна одела, обућа и рукавице, штитови, шлемови, заштитне маске и наочаре, прслуци, антифони и штитници за потребе интервентних, противдиверзионих, ватрогасних јединица и припадника јединица за обезбеђење и заштиту личности).

Ставом 8. истог члана, је прописано да **НАЧИН НАБАВКЕ СРЕДСТАВА ЗА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ БЕЗ ЈАВНОГ ОГЛАШАВАЊА ПРОПИСУЈЕ ВЛАДА**.

На основу цитираних одредби Закона о јавној својини и Закона о полицији, **све три напред наведене јавне набавке су незаконите, а уговори закључени на основу њих су ништавни, јер надлежности локалне самоуправе су изричито прописане чланом 20. Закона**. Наиме, ниједним законом није прописано да локална самоуправа може да набавља покретне ствари за посебне намене као што су **опрема електронског и видео надзора простора и опреме надзора телекомуникација и средства информационог система – хардвер и софтвер посебне намене и оперативни системи заштите**,

Увидом у Стратегију безбедности саобраћаја на путевима града Краљева за период од 2022. до 2028. године, са Акционим планом безбедности саобраћаја града Краљева за период од 2022. до 2028. године број 011 – 313/2022 – I од 03. октобра 2022. године, може се утврдити да је у Стратегији констатован као проблем безбедности саобраћаја за Град „недовољно ангажовање (активности су у зачетку) на успостављању савремених фиксних система (систем видео надзора) за аутоматско откривање и евиденцију саобраћајних прекршаја“, а док у **Акционом плану, као саставном планском документом Стратегије, није предвиђена мера израде система за безбедност Града и евиденција саобраћајних прекршаја**.

Увидом у три видео камере које су постављене на локацији ул. Цара Лазара, поред Градске управе града Краљева, може се утврдити да једна гледа правцу Трга, остале две у оба правца улице, иначе све три камере су марке: „Dahua“, модел: IPC - HFW2441T – ZAS – 27135, **која по спецификацијама поседују: Аудио детекцију, АИ Аналитика – детекција преласка дефинисане линије и уласка/изласка у дефинисани регион (уз детекцију људи и возила), итд, тачније у зависности од софтвера могу вршити биометријско читавање – детекцију лица, на интернет презентацији boma.rs, може се утврдити да се вредност једне камере на отвореном тржишту креће у новчаном износу од 32,119.81 динара.¹**

Одредбом члана 2. ЗОБСП, је прописано да **контролу и непосредно регулисање саобраћаја на путевима врши Министарство унутрашњих послова - Управа саобраћајне полиције и подручне полицијске управе.**

Одредбом члана 286. став 1. истог закона, је прописано да **орган надлежан за послове полиције и орган надлежан за послове саобраћаја имају овлашћење за снимање саобраћаја, у сврху документовања саобраћајних прекршаја, понашања учесника у саобраћају, праћења безбедности и проточности саобраћаја, у оквиру својих надлежности. Евиденција и обрада података прикупљених снимањем саобраћаја уредиће се посебним законом.**

Ставом 2. истог члана, је прописано да **орган надлежан за послове саобраћаја може, уз претходно прибављену САГЛАСНОСТ органа надлежног за послове полиције, да ОВЛАСТИ управљача пута, јавно предузеће и установу за снимање саобраћаја у сврху из претходног става.**

Увидом на сајт Портала Круг, Одељак: Друштво, Вест: „Све већи број камера за видео надзор у Краљеву (ВИДЕО)“, може се утврдити да **није укључено Министарства унутрашњих послова РС, како би Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре РС, како би добило САГЛАСНОСТ, да ОВЛАСТИ Град, Јавно предузеће за снимање саобраћаја, у сврху документовања саобраћајних прекршаја, и снимање на јавном месту, сходно одредби члана 286. став 2, а у вези са ставом 1. ЗОБСП.²**

Одредбом члана 42. Устава је прописано да је зајемчена је заштита података о личности. Прикупљање, држање, обрада и коришћење података о личности уређују се законом. **Забрањена је и кажњива употреба података о личности изван сврхе за коју су прикупљени, у складу са законом, осим за потребе вођења кривичног поступка или заштите безбедности Републике Србије, на начин предвиђен законом. Свако има право да буде обавештен о прикупљеним подацима о својој личности, у складу са законом, и право на судску заштиту због њихове злоупотребе.**

Одредбом члана 17. став 1. ЗОЗПЛ, је прописано да је **ЗАБРАЊЕНА** је обрада којом се открива расно или етничко порекло, политичко мишљење, верско или филозофско уверење или чланство у синдикату, као и обрада генетских података, **биометријских података у циљу јединствене идентификације лица, података о здравственом стању или података о сексуалном животу или сексуалној оријентацији физичког лица.**

Одредбом члана 54. став 1. истог закона, је прописано да ако је вероватно да ће нека врста обраде, посебно **употребом нових технологија и узимајући у обзир природу, обим, околности и сврху обраде, проузроковати висок ризик за права и слободе физичких лица, руковалац је дужан да пре него што започне са обрадом изврши процену утицаја предвиђених радњи обраде на заштиту података о личности.**

Ставом 4. тачка 2) истог члана, је прописано да се процена утицаја из става 1. овог члана **обавезно се врши у случају обраде посебних врста података о личности из члана 17. став 1. и члана 18. став 1. или података о личности у вези са кривичним пресудама и кажњивим делима из члана 19. овог закона, у великом обиму.**

Ставом 6. истог члана, је прописано да процена утицаја **најмање мора да садржи:**

1) свеобухватан опис предвиђених радњи обраде и сврху обраде, укључујући и опис легитимног интереса руковоаца, ако он постоји;

2) процену неопходности и сразмерности вршења радњи обраде у односу на сврхе обраде;

¹ [Боме РС](#), дан посете 19. јануар 2024. године.

² [Портал Круг](#), дан посете 19. јануар 2024. године.

- 3) процену ризика за права и слободу лица на које се подаци односе из става 1. овог члана;
- 4) опис мера које се намеравају предузети у односу на постојање ризика, укључујући механизме заштите, као и техничке, организационе и кадровске мере у циљу заштите податка о личности и обезбеђивања доказа о поштовању одредби овог закона, узимајући у обзир права и легитимне интересе лица на које се подаци односе и других лица.

Такође, одредбом члана 55. истог закона, је прописано да **ако процена утицаја на заштиту података о личности**, која је извршена у складу са чланом 54. овог закона, **указује да ће намераване радње обраде произвести висок ризик ако се не предузму мере за умањење ризика, РУКОВАЛАЦ ЈЕ ДУЖАН ДА ЗАТРАЖИ МИШЉЕЊЕ ПОВЕРЕНИКА ПРЕ ЗАПОЧИЊАЊА РАДЊЕ ОБРАДЕ.**

На основу свега наведеног несумњиво се може утврдити да Град није поступио по одредбама члана 17, 54 и 55. ЗОЗПЛ, а био је дужан, при чему се не може се утврдити, која је врста система видео надзора, легитимни интерес, правни основ.

Одредбом члана 2. Правилника, је прописано да у циљу обављања полицијских послова из надлежности Министарства унутрашњих послова, **полиција врши надзор и снимање јавног места коришћењем опреме за видео акустичко снимање и фотографисање, у складу са законом.**

Одредбом члана 16. став 1. ЗКП, је прописано да се **судске одлуке не могу заснивати на доказима који су, непосредно или посредно, сами по себи или према начину прибављања у супротности са Уставом, овим закоником, другим законом или општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима**, осим у поступку који се води због прибављања таквих доказа.

Одредбом члана 99. ЗОП, је прописано да се на **прекршајни поступак сходно примењују одредбе Законика о кривичном поступку**, ако овим или другим законом није друкчије одређено.

На основу наведених законских одредби видео снимци, фотографије и остали подаци личности прибављени преко предметног видео надзора, не могу се користити као доказ у прекршајном и кривичном поступку, нити се судске одлуке могу заснивати са њима.

С обзиром, да већ штетне последице постоје, стандард добре управе не дозвољава нечињење и пасивност, већ тражи активан, ангажован став органа и организација према обављању послова из свог делокруга и законито вршење тих послова ради остваривања циља због кога су органима и организацијама дата јавна овлашћења од стране оснивача.

Вршење послова и радњи која нису из делокруга Града, односно ненадлежности, је пропуст који за непосредне и посредне последице по правилу има, и овај пут је имао, стварање правне несигурности, отежавање правног положаја Града и кршење закона.

Поштовање позитивних прописа Републике Србије, не представља само обавезу свих њених грађана, већ пре свега представља обавезу свих државних органа, и органа локалне самоуправе, који својим примером морају показати да њихов рад безусловно заснивају на поштовању међународних аката, Устава и закона.

Наиме, постављање незаконитог видео надзора, је у непосредној вези са уставним начелом владавине права, која се остварује повиновањем власти Уставу и законима, спречавањем сваке врсте самовоље, како на страни органа Града који одлучује, тако и на страни грађана о чијим се правима одлучује. Поштовање правила поступка постављања видео надзора је од битног је значаја, за потпуно остваривање права на приватност и обраду података личности грађана. Одлучивање о поступку којим се крше основне слободе и права грађана, без поштовања процедура, правила и законом установљених форми представља кршење права грађана, принципа добре управе и отвара пут могућим незаконитим импровизацијама, без обзира на то да ли су наступиле штетне последице за грађане.

Дакле, Град нема дискреционо право, да по слободној вољи, тј. незаконито поставља видео надзор на територији Града, већ је дужан да испоштује основни услов за постојање правне државе и јачање поверења грађана у исту, а то је да сви органи и организације Града у потпуности поштују и примењују све њене позитивне прописе, а пре свега међународне акте где је она потписница.

На крају, право на приватност мора бити заштићено. То подразумева да се не подлеже произвољном или незаконитом надзору, прикупљању, потхрањивању и коришћењу личних података. Процедуре, праксе и законодавства у вези са праћењем комуникација, њиховим пресретањем и прикупљањем личних података, укључујући масовно надгледање, пресретање и прикупљање, требало би да буду размотрени, са циљем да се одржи право на приватност обезбеђивањем потпуне и ефикасне примене свих обавеза заштите права на приватност, у складу са међународним актима о људским правима

С обзиром, да ће незаконито постављање видео надзора у будућности, бити устаљена пракса у осталим градовима и општинама, неопходно је да држава има јасну дефиницију правних граница, унутар постојеће парадигме међународног права, о томе како се међународно право односи на широк спектар сајбер операција. Овај процес је у току, јер бројне државе су изнеле своју визију о томе, како се правила међународног права и општи принципи примењују у сајбер простору, али то не умањује потребу за доношење посебног међународног акта који ће се бавити заштитом демократских процеса држава у дигиталној сфери.

Такви инструменти су од суштинског значаја за одржавање међународног мира и безбедности, заједно са заштитом владавине закона и људских права.

Масовно надгледање дигиталних комуникација је реалност. Питање за браниоце људских права и заговорнике права на приватности **више није да ли је то законито по себи, већ како држава треба да га спроводе да би извршиле своје обавезе** према људским правима, посебно у вези са заштитом приватности и обраде података личности.

Имајући у виду, напред наведено, институција омбудсмана посредовањем и давањем савета и мишљења о питањима из своје надлежности делује превентивно, у циљу унапређења рада органа управе и унапређења заштите људских слобода и права, а све у циљу очувања принципа добре управе, како не би дошло до непотребних потенцијалних судских спорова, и то по основу накнаде штете, сходно одредби члана 170 и 172, а у вези са чланом 154. Закона о облигационим односима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89 - одлука УСЈ и 57/89, "Сл. лист СРЈ", бр. 31/93, "Сл. лист СЦГ", бр. 1/2003 - Уставна повеља и "Сл. гласник РС", бр. 18/2020), који несумњиво утврђује одговорност Града, што је основ за покретање грађанских парница пред надлежним судовима не само у Краљеву, већ и у другим градовима, што би све довело до непотребних судских трошкова, а све на штету Града и грађана.

Из напред наведених разлога, сходно члану 16. став 1. Одлуке, институција омбудсмана подноси органима града Краљева ово мишљење.

ДНА:

- Скупштина града Краљева
- Градско веће града Краљева
- Градоначелник
- Градско правобранилаштво града Краљева
- Градска управа града Краљева
- Јавно предузеће за уређивање грађевинског земљишта "Краљево"
- Медији

**ЗАМЕНИК ЛОКАЛНОГ
ОМБУДСМАНА ГРАДА
КРАЉЕВА**
Иван Петровић, мастер правник